

معرفی رشته :

دیباچه:

معرفت به معنای شناخت است. شناختی که اولین مرحله از آشنایی و قدم گذاشتن در مسیر قرب الهی است و هرچه معرفت بیشتر و وسیع تر گردد؛ آشنایی و قرب کاملتر خواهد شد تا جایی که پیوسته قلب انسان وابسته به خدای متعال می شود و در همه حال متوجه او خواهد بود و می تواند راهنمای رحمت و نماینده مهربانی و بخشش الهی گردد. هدف از رشته الهیات و معارف اسلامی قدم گذاشتن در همین مسیر است. قدم گذاشتن در مسیری که به یاری مطالعه، تحقیق، پژوهش و تلاش و توکل می توان به شناخت خود و خداوند دست یافت. این رشته دارای شش گرایش علوم قرآن و حدیث، فقه و مبانی حقوق اسلامی، فقه شافعی، تاریخ فرهنگ و تمدن ملل اسلامی، فلسفه و حکمت اسلامی و ادیان و عرفان است.

گرایش علوم قرآن و حدیث:

در گرایش علوم قرآن و حدیث دانشجویان 12 واحد تفسیر قرآن کریم می گذرانند که در این 12 واحد با شأن نزول، مفهوم آیات و تفسیرهای مهم قرآن کریم آشنا می شوند. همچنین دانشجویان 12 واحد درسی در زمینه علوم قرآنی مطالعه می کنند که در این 12 واحد با علوم خاصی که هر پژوهشگر قرآن باید با آنها آشنا باشد مثل مبحث مجمل و مبین، منطوق و مفهوم، آشنا می شوند که لازمه فهم و درک قرآن و تفسیر و تبیین آن است. علاوه بر مباحث قرآنی دانشجویان این گرایش در بخش حدیث، با علم الحدیث، درای¹ الحدیث، فقه الحدیث، مجامع حدیثی شیعه و اهل تسنن و اصطلاحات حدیث آشنا می شوند؛ یعنی دانشجویان به طور اجمالی تاریخ تطور، تحول و پیدایش علم حدیث از دیدگاه اهل تشیع و تسنن، معنا و مفهوم اصطلاحات علم حدیث و مفهوم و محتوای احادیث را مطالعه می کنند.

درس های این رشته در طول تحصیل:

دروس مشترک در گرایش های مختلف الهیات و معارف اسلامی: تاریخ اسلام، منطق، صرف و نحو عربی کاربردی، اعراب قرآن، ترجمه عربی به فارسی و فارسی به عربی، قرائت و درک مفاهیم متون فقهی و تفسیری، قرائت و درک مفاهیم متون عرفانی، قرائت و درک مفاهیم متون معاصر، قرائت مطبوعات و استفاده از رادیو و تلویزیون، مکالمه و محاضره، علوم بلاغی، تاریخ زبان و فرهنگ عربی، روش تحقیق، مبانی

جامعه‌شناسی، زبان تخصصی، مبادی فقه، مبادی اصول، آشنایی با علوم اسلامی (عرفان و فلسفه)، فقه مقدماتی، آشنایی با ادیان بزرگ، تفسیر.

دروس تخصصی گرایش علوم قرآن و حدیث:
تاریخ قرآن، تاریخ تفسیر قرآن کریم، تاریخ حدیث، درای¹ الحدیث، فقه الحدیث، علوم قرآنی، تفسیر قرآن کریم، تأثیر قرآن کریم در پیدایش علوم ادبی، مروری بر نهج البلاغه، علوم بلاغت.

گرایش فقه و مبانی حقوق اسلامی:
گرایش فقه و مبانی حقوق اسلامی، وظایف و حقوق انسان را از دیدگاه تشریحات الهی بیان می‌کند، حقوقی که از روی حکمت و بر روی محور مصالح خردمندانه است و در زمینه رابطه میان انسان و خدا، رابطه انسان‌ها با یکدیگر یا وظایف انسان نسبت به خود و طبیعت می‌باشد. از همین جا می‌توان متوجه تفاوت میان رشته فقه و مبانی حقوق اسلامی و رشته حقوق در مفهوم عام آن شد. زیرا رشته حقوق، اصولی را بیان می‌کند که از نظر عقل و عرف بشری، رعایت آنها در زندگی برای ایجاد نظم و امنیت لازم است. اصولی که امکان دارد طبق تشخیص عقل، مصلحت موقت اما فوری داشته باشد. اما فقه بیانگر مصالحی است که در تکامل انسان تأثیر دارد. بنابراین از نظر حقوق اسلامی، اصول و قوانین نباید تنها عامل نظم و امنیت باشد، بلکه باید انسان را نیز به کمال برساند. از این بابت احکام فقهی ممکن است که اعتبار جاودانه داشته باشند.

دروس تخصصی گرایش فقه و مبانی حقوق اسلامی:
فقه، فقه مقارن، اصول فقه، آیات الاحکام، تاریخ فقه و فقها، احادیث فقهی، حقوق جزای خصوصی اسلام، حقوق بین‌الملل اسلام، آیین دادرسی در اسلام، حقوق جزای عمومی اسلامی، قواعد فقه مدنی، حقوق خانواده، کلیات حقوق، حقوق تطبیقی.

گرایش فقه شافعی:
بسیاری از دروس این گرایش با گرایش فقه و مبانی حقوق اسلامی یکسان است. در گرایش فقه شافعی احکام عملی اسلام مانند عبادت، معاملات، مناکحات، جزا، قضا و شهادت و همچنین اصول از دیدگاه مذهب شافعی آموزش داده می‌شود. گفتنی است که گرایش فقه شافعی تنها از بین داوطلبان اهل سنت، دانشجو می‌پذیرد.

گرایش تاریخ فرهنگ و تمدن ملل اسلامی:
گرایش تاریخ فرهنگ و تمدن ملل اسلامی، دانشجویان را با تاریخ و جغرافیای ممالک اسلامی آشنا می‌کند؛ یعنی دانشجویان با فرهنگ، عادات و رسوم مسلمانانهای نقاط مختلف جهان از جمله مسلمانانهای آسیای جنوب شرقی، شمال آفریقا، اروپا و آمریکا آشنا می‌شوند. همچنین با تاریخ اسلام از زمان ظهور پیامبر اکرم تا زمان حال، تاریخ تشکیلات اسلامی (آشنایی با نظام و تشکیلات دولت‌های مسلمان اعم از نظام مالی، نظام اداری، تشکیلات سیاسی و ...) تاریخ علوم (علوم عقلی و نقلی که از اسلام زاده شده است) تاریخ ناحیه‌ای، تاریخ سال شمار، مآخذ شناسی تاریخی (شناخت منابع و مآخذ تاریخی)، تاریخ نگاری (آشنایی با شیوه‌های تاریخ نگاری در اسلام و انواع تاریخ‌نگاری اعم از وقایع نامه، معاجم الرجال، طبقات، احوال بلاد، احوال امم و ...) تاریخ هنر معماری اسلامی و تاریخ آموزش و پرورش اسلامی آشنا می‌گردند.

دروس تخصصی گرایش تاریخ فرهنگ و تمدن ملل اسلامی:
وضع کنونی جهان اسلام، تاریخ نگاری در اسلام، تاریخ هنرهای اسلامی، تاریخ اسلام از آغاز خلافت عباسی تا پایان آل بویه، تاریخ اسلام از سلاجقه تا سقوط بغداد، تاریخ اسلام در مصر و شام، تاریخ اسلام در مغرب و اندلس، کلیات فرهنگ و تمدن اسلامی، تاریخ تشکیلات اسلامی، متون تاریخی، اسلام در برخورد با غرب و استعمار، اسلام‌شناسی در غرب، متون جغرافیائی، تاریخ آموزش و پرورش در اسلام، جغرافیای تاریخی اسلام، تاریخ علوم در اسلام، تاریخ تشیع.

گرایش فلسفه و حکمت اسلامی:
در تاریخ علم و اندیشه، ما برای رسیدن به حقیقت و آگاهی از راز هستی و آفرینش به دو راه اصلی و اساسی بر می‌خوریم، راه عقل و راه عشق. در تاریخ فلسفه و عرفان اسلامی نیز این دو راه وجود دارد و برای کشف حقیقت، هر دو روش کشف و شهود و استدلال و منطق مورد توجه بوده است. در این میان طرفداران اصالت عقل معتقدند که می‌توان با استدلال و برهان به معرفت و شناخت رسید و از راز آفرینش آگاهی یافت. اعتقادی که در گرایش فلسفه و حکمت اسلامی نیز با آن روبرو می‌شویم و در واقع دانشجویان این گرایش به مطالعه و پژوهش در این زمینه می‌پردازند و نظام آموزشی آنها برپایه مطالعه مکاتب فلسفی مثل مشاء، اشراق یا ملاصدرا استوار است.

دروس تخصصی گرایش فلسفه و حکمت اسلامی:
فلسفه اسلامی، کلام، حکمت عملی، منطق، تاریخ فلسفه اسلامی، تاریخ فلسفه غرب، متون فلسفی به زبان خارجی، عرفان.

گرایش ادیان و عرفان:
در گرایش ادیان و عرفان دانشجویان با تاریخ ظهور و گسترش ادیان زنده (ادیانی که هنوز پیروان بسیاری دارند) آشنا می‌شوند و سه بخش اساسی احکام و آداب، عقاید و اخلاق را در هر دینی مطالعه می‌کنند. البته در این مطالعه شخص پژوهشگر در صدد اثبات حقانیت یا بطلان دین خاصی نیست بلکه در صدد شناسایی و درک مواضع مشترک می‌باشد. ادیان زنده‌ای که دانشجویان مطالعه می‌کنند، براساس خاستگاه آنها به سه گروه زیر تقسیم می‌شود:

الف) ادیان خاورمیانه که شامل ادیان سامی؛ یعنی یهودیت، مسیحیت و اسلام می‌شود که پیامبران آنها نسلشان به حضرت ابراهیم می‌رسد و دین زرتشت که خاستگاه آن ایران است.
ب) ادیان خاور دور که ادیان کشورهای چین و ژاپن است و شامل "کنفوسیوس"، "تائو" و "شین تو" می‌گردد.

ج) ادیان شبه جزیره هند که عبارتند از: هندو، بودا و جین. همچنین دانشجویان این گرایش عرفان را به عنوان یکی از مباحث مقایسه‌ای در ادیان مطالعه می‌کنند و با ادبیات عرفانی اسلام آشنا می‌شوند.

دروس تخصصی گرایش ادیان و عرفان:
معارف شیعه، تاریخ فرق اسلامی، تاریخ فلسفه اسلامی، تاریخ فلسفه غرب، کلیات علم کلام، تفسیر عرفانی قرآن، متون عرفانی فارسی، تاریخ تصوف، متون ادیان و عرفان به زبان خارجی، ادیان ابتدایی و قدیم، ادیان ایران قبل از اسلام، دین یهود و مسیحیت، ادیان هند، دین بودا و خاور دور، روش‌شناسی ادیان.

توانایی‌های لازم:

هر دانشجوی رشته الهیات و معارف اسلامی باید به زبان و ادبیات عرب مسلط بوده و به آن علاقه‌مند باشد چرا که برای ورود به وادی قرآن و حدیث و مطالعه تاریخ و تمدن کشورهای مسلمان و کتب عرفانی و فلسفی اسلامی یا تحقیق و مطالعه بر روی فقه و مبانی حقوق اسلامی آشنایی با عربی یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر است. همچنین دانشجوی این رشته لازم

است که با زبان انگلیسی آشنا باشد تا بتواند معارف اسلامی را بسط و گسترش دهد و در این زمینه تبلیغ کند. این آشنایی برای دانشجویان گرایش ادیان و عرفان ضروری تر است چون کتب مذهبی ادیان دیگر به زبان عربی نوشته نشده است و برای مطالعه این کتب باید حداقل به زبان انگلیسی به عنوان زبان بین‌المللی مسلط بود. در ضمن دانشجوی این رشته باید مسائل و مباحث یا وقایع تاریخی را به خوبی تجزیه و تحلیل کند نه اینکه تنها به حجم محفوظات خود بپردازد.

موقعیت شغلی در ایران:

فارغ‌التحصیل گرایش علوم قرآن و حدیث مثل فارغ‌التحصیلان سایر رشته‌ها با مشکل بازار کار روبرو است اما با این وجود یک فارغ‌التحصیل توانمند می‌تواند در مراکز پژوهشی مثل دوائر، معارف‌ها و پژوهشگاه علوم انسانی یا مراکز آموزشی فعالیت کند. فارغ‌التحصیل گرایش فقه و مبانی حقوق اسلامی موقعیت کاری بیشتری دارد. چرا که این گرایش جنبه کاربردی دارد. برای مثال می‌تواند به عنوان وکیل دادگستری، مشاور حقوقی و کارشناس حقوقی فعالیت کند یا دفترخانه اسناد رسمی و دفتر ازدواج و طلاق دایر نماید.

فارغ‌التحصیل خوب و توانمند گرایش تاریخ و تمدن اسلامی نیز می‌تواند در وزارت امور خارجه و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مشغول به کار گردد و اگر اهل قلم باشد به کارهای پژوهشی و نوشتن کتاب‌های تاریخی روی آورد. با توجه به نوع دروس گرایش ادیان و عرفان، فارغ‌التحصیل این گرایش نیز باید در وزارت امور خارجه، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان تبلیغات اسلامی و سازمان‌های مشابه فعالیت کند اما متأسفانه اکثر مسؤولان با این رشته و توانمندی فارغ‌التحصیلان آن آشنا نیستند و تصور می‌کنند که نیازی به شناختن ادیان دیگر و گفتگو با آنها نیست و اگر هم در بعضی از مراکز در این زمینه تلاش می‌شود، این گفتگوها عمیق و بنیادی نیست و در نتیجه اثر بخش نمی‌باشد. البته در حال حاضر بعضی از مراکز پژوهشی غیردولتی مثل "مؤسسه گفتگوی ادیان" در این زمینه فعالیت می‌کنند و تعدادی از فارغ‌التحصیلان این گرایش نیز جذب مراکز فوق شده‌اند، اما در بخش دولتی در این زمینه کار چشمگیری انجام نشده است.

آموزش و معرفی کلیه رشته های دانشگاهی

مشاوره رایگان

برنامه ریزی رایگان

عضویت رایگان

WWW.ATSIZ.IR